

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRĂTESCU, BOGDAN

Vedere din Hyde Park / Bogdan Brătescu. - București :

Cartea Românească, 2018

ISBN 978-973-23-3268-9

821.135.1

Grupul editorial Cartea Românească

Copyright © Editura Cartea Românească Educațional, 2018

Editura Cartea Românească este un imprint

al Editurii Cartea Românească Educațional

www.cartearomaneasca.ro

Bogdan Brătescu

Vedere din Hyde Park

Cuprins

- I. DESPRE CĂLĂTORII / 5**
- II. PATRU TRENURI SPRE LONDRA / 13**
- III. CĂLĂTORIILE UNCHIULUI DAN / 31**
- IV. VEDERE DIN HYDE PARK / 39**
- V. 'TO LEAVE OR NOT TO LEAVE' / 47**
- VI. LA PAS PRIN WESTMINSTER / 53**
- VII. ITALIANUL / 59**
- VIII. TURURILE LONDREI / 69**
- IX. INSUPORTABILE PARADISURI / 79**
- X. PROFESIONIȘTII STRĂZII / 91**
- XI. L.A. STORY / 103**
- XII. SUSHI, YAKITORI, FISH&CHIPS / 117**
- XIII. IARNA PE ULIȚA DE AUR / 123**
- XIV. CRIPTA CATEDRALEI SAINT PAUL / 139**
- XV. INSULA LIBERTĂȚII / 147**
- XVI. LONDRA ȘI RESTUL LUMII / 167**

I

DESPRE CĂLĂTORII

Sunt, esențialmente, un cetadin, dependent de metropolă și de interacțiunea cu oamenii ei. Fără să-i fiu ostil, nu întrețin amiciții de nedezlegat cu natura. Oricum, nu am, precum se vor fi petrecând lucrurile cu suflete mai delicate, o relație privilegiată cu ea. Nu sunt copleșit atunci când mă aflu în locuri unde prezența naturii e masivă și impunătoare și, în niciun caz, nu mă simt *contopit*, una cu ea. Nu pot privi minute în șir, extatic, cerul. Nu lăcrimez la apariția unui curcubeu. Nu mă pot îndrăgosti de o frunză. Locuiesc la o casă cu curte, dar nu m-am ocupat niciodată de grădinărit.

Dacă depinde de mine, iar bugetul o permite, între o plimbare prin parc și una până la restaurant, voi ști întotdeauna să fac alegerea corectă. Sunt cel mai mare fan al ieșirilor la iarba verde, atât timp cât peisajul include și o terasă. Natura, se știe, stimulează apetitul. Și e greu de găsit ceva mai inconfortabil decât picnicul.

Evident că, în principiu, sunt reticent față de intruziunile mai lungi de câteva ore în viața liniștită a satului. Ce poate fi mai plictisitor decât o vacanță la țară? Totuși, aici depinde și de țară, iar unele amendamente la teoria evitării, prudente, a sejururilor rurale vor putea fi identificate chiar în paginile următoare.

Am, de asemenea, o foarte slabă aderență la ideea escaladelor montane. Detest să urc pante cu propriile picioare, necum munți întregi. Euforia cu care se angajează, în astfel de întreprinderi obositoare, cu finalitate obscură, nu doar atleți uscați și insipizi, ci și o mulțime de

înși pe care îi știi ca fiind foarte comozi sau chiar având dificultăți locomotorii, mi se pare uimitoare. Obsesia însăși de a scăpa de „aglomerația orașului” are, de altfel, pentru mine, ceva suspect.

Am văzut Mont Blanc-ul de pe străzile Genevei, de la Chamonix ori de la capătul tunelului dintre Franța și Italia care îi poartă numele, și, trebuie să admit, nu am simțit niciodată nevoia să urc până acolo. Nu mi-am propus să mă cocoș pe Omu, nici pe Moldoveanu, și recomand, de altfel, o atitudine cât mai urbană față de orice stâncă. Nu am visat vreodată să ajung pe Himalaya. Cu excepția unor rătăciri adolescentine, care m-au purtat pe câteva vârfuri, nu am admirat „panorame” de pe creasta unui munte decât dacă am ajuns acolo cu mașina, cu trenul cu cremalieră, cu funicularul ori cu telecabina. Ca pantofar.

Nu am nici înclinații exotice. Nu visez la safari în Africa, am oroare de insecte prea insistente, darămite de junglă. Nu vreau să dansz pe străzile Havanei cu oameni generoși și iubitori de viață care îți predau lecția „ce puțin îți trebuie să fii fericit” la câteva sute de metri de zidurile închisorilor unde sunt aruncați compatrioți de-ai lor, pesemne mai pretențioși. Nu-mi spun nimic buildingurile de sticlă cu care se mândresc Singapore și Malaezia chiar dacă, desigur, nu mă îngrozesc la fel de mult ca execuțiile vânzătorilor de droguri care au loc în zonă. Nu-mi trece prin cap că voi ajunge vreodată să lăncezesc *all inclusive* pe o plajă îngrădită de prin Republica Dominicană, într-un *resort* de cinci stele bine protejat (cu garduri, sârmă ghimpată și, dacă e cazul, mitraliere) de contactul cu locuitorii permanenți ai insulei Hispaniola, între care haitienii poartă, de multă vreme, stigmatul celui mai sărac popor din lume.

N-am terminat. Mai am încă o problemă, legată de călătorii, pe care a venit momentul să o mărturisesc. Mi-e frică să zbor și evit, de fiecare dată când pot, să mă urc în avion. Bun, am făcut-o, de (prea) multe ori, inclusiv în curse lungi, am traversat Atlanticul, am făcut curse de la estul la vestul Americii, am zburat, imprudent, cu avioane supărător de mici. Cine crede însă că astfel de angoase se estompează în timp, eventual prin practica periodică a zborului, nu știe ce vorbește. Cu trecerea anilor, spaimile, ca și defectele, sporesc. Nu devii, cum mi-a plăcut și mie ceva vreme să sper, mai matur și mai echilibrat, prin urmare mult mai capabil să-ți controlezi crispările, ci doar, poate, ceva mai subtil în a le ascunde. Altminteri, nu controlezi nimic, spaimile

sunt acolo, mai vii ca oricând, diferența fiind că nu le mai resimți ca pe o provocare. Nu mai ai nici înverșunarea, nici răbdarea de a le înfrunta.

Pentru vacanțele în Grecia, unde am fost frecvent în ultimii ani, după nașterea fiului meu Tudor, nici nu mi se pare mai profitabil cu avionul. Costul drumului cu mașina până în insulele ionice sau chiar până în Creta e comparabil cu cel pentru trei sau patru bilete de avion. Petreci mai mult timp pe drum, dar nu-l poți trece la timp pierdut, face parte din vacanță, vezi și alte locuri. Atena, Salonicul, Patrasul, Meteorele merită o vizită, poți descoperi și altele, cum a fost Metsovo pentru noi, locul unde ne-am oprit prima dată întâmplător și am ajuns să rămânem de fiecare dată în drumul ori la întoarcerea din Zakynthos sau Corfu.

În plus, eu nu am o problemă cu condusul pe rute lungi, dimpotrivă, mă simt foarte bine, cred că aș fi putut fi un bun șofer de TIR.

Și dacă aș ajunge cu avionul, aș fi oricum nevoit să închiriez o mașină la destinație, pentru că nu pot să reduc o vacanță la un sejur vegetativ pe plajă. Chiar dacă ne-am cazat în ultimii ani mai mult la malul mării și am învățat că se poate petrece (cu ajutorul *sine qua non* al unei cărți) pe plajă ori pe marginea piscinei o zi întreagă, nu pot să fac asta și a doua zi. Că nu sunt așa de intelectual. Trebuie să mă mișc, să mai văd și altceva, să explorez, fie și fragmentar, spațiul în care am ajuns, să prind cu adevărat câte ceva din atmosfera locului.

Sunt un partizan ireductibil al turismului pe cont propriu. Nu am apelat vreodată la serviciile unei agenții. Îmi place să găsec eu cazările cele mai potrivite, alegerea fiind influențată, de fiecare dată și de proximitatea față de alte locuri pe care vreau să le văd. Nu vreau să fiu încorsetat de tiparele pe care le fixează o agenție, dar mai ales am oroare de ideea că cineva îmi poate programa zilnic, într-o vacanță la mare sau în orice călătorie, locul, orele și, eventual, și ce urmează să mănânc. Pot înțelege turismul *all inclusive* ca opțiune ultimă, dictată de un buget limitat. Dar în variantele sale cu cazări în hoteluri de patru stele, nu mai vorbesc de și mai prizatele „oferte de lux”, mi se pare o alegere de hipopotam unsuros. Nu poți să petreci o săptămână *all inclusive*, la etajul 12 al unui hotel de pe falezele Marbellei sau Esteponiei, mișunând, ierbivor, cu o brățară legată la braț, între plaja

aflată la 20 m distanță și autoservirea cu ore fixe de la parterul hotelului, și să pretinzi, cu seriozitate, că ai fost în Andaluzia.

Sunt și alte argumente în favoarea turismului pe cont propriu, care țin de specificul familiei. Nu mi-e foarte clar, de pildă, ce am fi făcut noi, soț, soție și doi copii, în vara anului 2016, dacă am fi ales să mergem în Zakynthos și în Creta cu avionul, prin intermediul unei agenții. Plecați cu micul Jimny din dotare, nu am reușit, la granița cu Bulgaria, pe podul supraaglomerat dintre Giurgiu și Ruse, să găsim pașaportul lui Tudor. Fiind minor, numitul nu poate ieși din țară în absența acestui document. A trebuit să ne întoarcem acasă și să luăm pașaportul care ne aștepta pus bine, la vedere, pe masa din sufragerie. Două ore și jumătate întârziere, niște nervi prin mașină, dar doar un incident. Am avut timp destul să ajungem, până seara, la Metsovo. Ce s-ar fi întâmplat, însă, dacă am fi constatat această absență la Otopeni, înainte de imbarcarea spre Zakynthos? Adio avion, adio bani dați agenției, șanse zero de a ni se oferi, în plin sezon, patru locuri libere la următorul charter. Probabil ar fi trebuit să cumpărăm, la prețuri astronomice, dacă găseam și așa, opt bilete de avion, patru până la Atena cu Taromul și patru de la Atena în Zakynthos cu Olympic... Sau, renunțând și la biletele de avion de întoarcere, să o pornim spre Zakynthos ca de obicei, cu mașina...

Am salvat acum vreo zece ani, într-un fișier, informații despre câteva locuri în care aș fi vrut să ajung și schița unor posibile circuite. Primul este o veche restanță, Canada, unde familia vărului meu Tudor, stabilit de mulți ani la Toronto, ne-a tot invitat să mergem până a obosit, iar o altă generație de veri a preluat ștafeta (fiul lui o invită pe fiica mea). La sfârșitul lui 2017, Canada urma să scoată vizele pentru români și bulgari, așa că am programat deja vacanța din vara lui 2018. În funcție de ce bani vom avea și de cât ne vom permite să stăm, am desenat un traseu care include, pe lângă Toronto, Ottawa, Montreal, Quebec City (cred că am mai spus: sunt, prin excelență, un vizitator de orașe), Parcul Algoquin, Wasaga Beach, Blue Mountains și, desigur, Niagara, care e foarte aproape de Toronto. E scump și în varianta asta, dar *who knows*, am schițat și o variantă premium care ar include coborârea, din zona Quebec, spre New York (unde sau în legătură cu

care îmi dau târcoale trei gânduri: 1. Să rămân. 2. Să devin, repede, extrem de celebru. 3. Să ajung, la fel de repede, incredibil de bogat).

Fișierul cuprinde și toate capitalele UE în care nu fusesem până acum 10 ani. În unele dintre ele am ajuns între timp, altele, cele mai sudice, La Valetta și Nicosia, cele mai nordice (Stockholm, Copenhaga, Helsinki) plus Dublin, Varșovia și capitalele baltice mai au de așteptat.

De ce le-oi fi trecut însă pe toate? De ce să vezi neapărat 27? Jumătate, să zicem, nu vor fi fiind de ajuns?

O pauză de respirație, în afara României sau într-un cătun uitat al ei, în care să nu existe niciun contact cu actualitatea, e necesară din când în când, pentru a nu o lua razna. Dar de ce, până la urmă, un loc atât de îndepărtat precum Canada? De ce și Montreal și Quebec City? De unde această frenezie, suspectă, de a călători?

Pentru a avea ce să postezi pe facebook? Sau ce să povestești nepoților? Să fie această dulce și, până la urmă, ridicolă iluzie că, ajuns la Machu Pichu, la Polul Nord sau în Himalaya, ai realizat ceva și n-ai trăit, fundamental, degeaba?

Ori teama de moarte, întemeietoare de religii și civilizații, se află și la originea acestei vânzoleli doar aparent nesfârșite? E vreun turist fervent care, ascuns printr-un magazin de suveniruri, speră să se fi sustras de la Marea Călătorie? Sau, dacă nu se poate face uitat, măcar să poată el, amețit de frumusețea lumii și obosit de atâtea drumuri, să uite de Ea?

Nu am un răspuns mulțumitor. Dacă l-aș avea, el ar avea, fără îndoială, legătură cu fascinația unor locuri, a căror grandoare o anticipai, uneori nealterată și chiar sporită de trecerea secolelor, dar și cu descoperirea, neașteptată, a unor bijuterii absolute, de a căror existență habar nu aveai. Ar include, categoric, oricâte zâmbete ar stârni, ineludabilele experiențe bahice și culinare. Vinul frizzante, de pildă, băut la umbra unei vii din Toscana. Ori roze-ul sec, sorbit (vorba vine) în fiecare seară, în taverna lui Mihalīs din Corfu. Apoi, evident, deliciile hipercalorice compatibile cu subsemnatul, fondue-ul adus pe o masă de lemn, în vârful muntelui, la Gruyères, pastele dumnezeiești din Teracina sau pizza de lângă opera din Napoli. Și coastele de miel din insulele grecești, ca să numesc, ferm, favoritul meu absolut din meniurile pe care le încerc vara de câțiva ani în Elada. Ar mai fi vorba,

desigur, și despre oamenii pe care i-am cunoscut în călătorii. Despre Diana, încercata noastră gazdă din Zakynthos, despre omul-orchestră din Corfu, Mihalis, patron, bucătar, chelner, dansator și cântăreț, despre Sifis, cretanul care urăște turismul, dar îi iubește pe turiști. Despre Jean-Claude, Marie, Chantal și Remy. Ei, dar nu doar ei mă fac să mi se urce sângele la cap de fiecare dată când inși irecuperabili, mereu gata să-și expună idiosincraziile și să stabilească istețe ierarhizări planetare, mă asigură că elvețienii sunt „reci” (ceea ce ar explica și de ce, când toată lumea e caldă, ei rămân neutri).

Despre Fallubah, olandezul venit din Africa care se pregătește să lase Occidentul pentru a găsi diamante în Sierra Leone.

Și despre Georgio, napoletanul. Cel în bucătăria căruia am intrat, pe o străduță pietruită, îngustă, leșinat de sete, după ce traversasem, pe o căldură atroce, munți inimaginabili de gunoaie deasupra cărora se uscau rufe, atârinate de balcoane. Am intrat pentru că ușa era deschisă, doi oameni sorbeau ceva la o masă și am fost absolut convins că am dat de o mică bodegă. Georgio s-a amuzat teribil, împreună cu comeseanul, mi-a dat imediat niște apă (cred că am ras trei pahare), iar apoi m-a invitat să stau la masă și a scos o sticlă de *Limoncello*, producție proprie. Nu m-a lăsat să plec până la ultima picătură, timp în care am aflat că nu mă găseam pe o stradă oarecare, ci pe una pe care trecuseră, se știa cu precizie, Caruso, Sofia Loren și însuși Diego Armando Maradona. Când am plecat, Georgio mi-a dat, refuzând să accepte vreun ban, o altă sticlă cu *Limoncello*, pentru acasă. Și asta este, cred, un privilegiu al călătorilor: ocazia, interzisă în lipsa contactului direct, de a vedea dincolo de gunoaie.

În trenul cu care m-am întors acasă, în martie 2017, dintr-o călătorie la Londra despre care povestesc în această carte (da, cu trenul), vagonul de dormit era ultimul, iar locul optim de fumat, pe care mi l-a indicat chiar conductorul, se afla la capătul lui. Ușile se deschideau doar parțial și se puteau fixa cât să iasă fumul. Trenul oprise în gara Simeria, o oprire mai lungă, unde se adăugau noi vagoane, iar eu, abia trezit, tolănit pe jos, cu spatele sprijinit de perete, trăgeam iresponsabil din țigară și sorbeam dintr-o cafea.

Se lumina, iar imaginile care se profilau, oriunde mă uitam, contrastau țipător cu ultimele la care avusesem acces, cele ale Budapestei

intens luminate, în care poposisem seara precedentă. Trei case sunt vizavi de gara din Simeria, sau doar trei vedeam eu de acolo. Toate trei arătau sinistru, negricioase, decojite, cu acoperișurile mâncate, gata de prăbușire. În spatele gării, o construcție stranie, circulară, ceva mai înaltă, de pe care cădea, de asemenea, tencuiala, un fel de turn al gării, probabil, polemiza cu ideea de turn pe care, în câteva zile de plimbat prin Londra, mi-o întipărisem pe retină.

Pe peronul gării, doi maidanezi lătrau frenetic după un boschetar nesigur, care era gonit de acolo de un polițist. Clădirii gării înseși mi se părea că, pe lângă o tonă de detergent, îi lipsește ceva, și da, îi lipsea, era „r”-ul de pe plăcuța albastră de la intrare, pe care scria, în consonanță cu locul, „Gara Sime ia”.

Contemplând, distrat, peisajul, nu l-am zărit pe polițistul care, abandonând lupta cu homelessul, se apropiase vertiginos de spatele trenului și venea glonț către mine.

— Ce faceți, domnule? m-a abordat. Fumați în tren?

Luat ca din oală și având deja o experiență în gara din Viena cu un polițist, pe același subiect, am bâiguit ceva, apoi m-am ridicat și, fără să arunc țigara, am scos mâna afară, deasupra șinelor, prin ușile întredeshise ale ultimului vagon.

— Tehnic, nu, zic. Acum mi-am aprins-o. Și o țin în afara trenului.

— Bine, bine. Am o rugămintă. Îmi puteți da și mie una? Sau, dacă nu e prea mult, poate două?

— Sigur, zic, și îi întind pachetul.

— Nu-s pentru mine. Îs pentru nenorocitul ăsta.

N-am priceput ce vrea să zică. Decât după ce l-am urmărit, pe fereastră, îndepărtându-se grăbit și oferindu-i-le vagabondului pe care (poate că scena se repeta în fiecare dimineață?) îl izgonea din gară.

Cărțile, în vremuri imemorabile, televiziunea, netul și tehnologia comunicării, astăzi, au fost și pot fi încă moduri de a călători. Dar sunt locuri pe care nu le poți vedea, oameni pe care nu îi poți cunoaște și întâmplări pe care nu le poți trăi decât nemijlocit. Cine nu a fost la Simeria, nu a fost nicăieri.

II

PATRU TRENURI SPRE LONDRA

1. București-Viena, single, fumători

Nici n-am apucat, în acea după-amiază din primăvara lui 2017, să mă urc în trenul de Viena că am și fost abordat de ceferistul de la vagonul de dormit. Nu știu exact cum să îi spun: controlor, însoțitor, administrator al vagonului. Era toate astea la un loc.

— La Budapesta coboară colegul dvs? Cu mine mergeți până la Viena, cu mine discutați dacă aveți vreo problemă...

Eram încă pe peronul din Gara de Nord, evident că habar n-aveam cine era „colegul”, cel cu care urma să împart cușeta de două locuri din vagonul de dormit, darămite până unde mergea.

— Nu știu, am zis, dar n-aș putea să găsec o cabină în care să stau singur?

— Vreți să stați singur? a repetat, preocupat. Mda, haideți că ne înțelegem. Mergeți la dvs. și trec eu imediat.

Cinci minute mai târziu, trenul încă nu plecase, îmi mutam geamantanul în cabina alăturată. Și mă revanșam, prompt, pentru confortul obținut. Aveam să constat că nu mai erau decât patru sau cinci persoane în întregul vagon. Mai mult de jumătate din cabine erau goale.

— Ar mai fi ceva, l-am testat pe însoțitor. Știți, eu sunt fumător înrăit. Și până la Viena...

— Sunteți fumător? a dat din cap, meditativ. Și înrăit...

Reprezentantul Căilor Ferate Române părea că aprofundează, cu totul acaparată, un final spasskian, dificil și imprevizibil.

— Da, și până la Viena...

— Da, da, da, a zis, am înțeles, am înțeles. E drum lung. Haideți că ne înțelegem. Trec eu imediat...

Când a revenit, avea în mână o mică scrumieră de plastic, asemănătoare celor de la Mc Donald's. Mi-a indicat, așa cum mă așteptam, același loc, la capătul vagonului, pe care mi-l sugerase cu câteva luni în urmă și însoțitorul dintr-un vagon de Budapesta. Dar mi-a spus, vesel, că nu e nicio problemă dacă fumez chiar în cabină. Să întredeschid doar geamul de sus...

Am călătorit, deci, singur în vagonul de dormit și nu m-am mai obosit să ies nici până la capătul culoarului pentru a fuma, am dormit și am visat că eram la Londra, cu o femeie înaltă, pe care o rugam să facă un anumit lucru. Mi-am dat seama la un moment dat, în vis, cred că intrasem deja în Ungaria, că e Theresa May, iar eu îi ceream insistent să renunțe la Brexit (nu văd nimic nelalocul lui ca, după o anumită vârstă, să visezi că te întâlnești cu femei zvelte pentru a discuta politică înaltă).

A doua zi dimineață, am parcurs drumul dintre Viena și Frankfurt, unul de 7 ore, cu un tren pe jumătate gol, la clasa a doua, pe stil german, adică în fotolii comode, cu o măsuță la dispoziție, cu chelneri care treceau din când în când cu beri, cappuccino și wurst, și cu internet funcționând impecabil. La Nürnberg, unde trenul a stat 11 minute, am avut timp să trag cu nesaț din două țigări. Spre deosebire de gările din Austria (sau din celelalte țări central-europene, Ungaria, Slovacia și Cehia, prin care am trecut la sfârșitul lui 2016), în cele din Germania există spații speciale pentru fumat pe fiecare peron.

În drumul spre Frankfurt, am avut parte și de doi mai tineri companioni, extrem de volubili, veniți din lumi îndepărtate.

2. Viena-Frankfurt. Trei oameni curioși

— *And you go to..?*

— *To Frankfurt, then to Brussels. And tomorrow morning I will go to London.*

— *To London? I've been once in London. It's fucking expensive! You are German?*

— *No, no. I am Romanian. And you?*

Socializarea începe imediat după plecarea trenului din Haufbanhof Viena. Primul personaj vă e cunoscut. Cel de-al doilea e un bărbat de 35 de ani, de culoare. A fost la Viena „to see a woman”, spune complice. Va trebui să schimbe și el trenul la Frankfurt, iar apoi, în aceeași seară, la Bruxelles, pentru a ajunge la Anvers, acolo unde locuiește. Îl cheamă Fallubah și e născut și crescut în Sierra Leone. E, așadar, din vestul îndepărtat al Africii, dintr-o țară pe care, spune legenda, navigatorii portughezi au botezat-o după ce li s-a părut că aud răgetul unui leu pe creasta muntelui care țâșnește, neobișnuit pentru peisajul african, din apropierea Oceanului. Sierra Leone, Muntele Leului.

Fallubah e un sierraleonez norocos. A fugit din țară când avea 15 ani, din mijlocul unui război civil devastator, în care copii mai mici decât el erau recrutați cu forța de ambele tabere. A fost înfiat de unchiul său, fratele tatălui, stabilit în Olanda, și a putut pleca legal, într-o vreme când sute de mii de refugiați din țara lui își găseau sfârșitul în țările africane vecine, măcinați de foamete și holeră, ori în bărcile de lemn cu care sperau să învingă Oceanul.

— *It was all about diamonds*, spune Fallubah.

Nu-l cred, desigur. Războaiele civile post-independență din Africa sunt tribale și (sau) religioase. În plus, chiar el îmi spune, țara e împărțită „almost equal” între musulmani și creștini. Dacă președintele este creștin, cum e cazul acum, vicepreședintele trebuie să fie obligatoriu musulman.

Articolele pe care le răsfoiesc cu coada ochiului pe mobil, de față cu el, confirmă însă teza lui Fallubah. Războiul civil din Sierra Leone, care a durat nu mai puțin de 10 ani, până în 2002, fiind oprit numai de o intervenție militară britanică, urmată de dezarmarea și arestarea liderilor ambelor tabere, inclusiv a președintelui statului vecin, Liberia, a fost un război atipic. Musulmani și creștini împreună, membri ai celor două triburi principale, s-au înrolat într-o organizație paramilitară decisă să-l înlăture de la putere pe dictatorul care preluase controlul țării – și al resurselor sale naturale – după independență. Liderul rebelilor a devenit el înșuși un dictator sângeros, conducând cu mână de fier orașele și regiunile țării pe care a reușit să le ocupe.